

6.25x10.35	1/2	עמוד 1	הארץ - כותרת	17/01/2022	80268877-6
כרוניקות של החברה להגנת הטבע/החברה להגנת הטב - 83364					

צילום: ד"ר מקסים רובין/בלום/ד"ר יצחק מקובסקי

משרד האנרגיה מגן על אזור בים, אך מעודד בו חיפושי גז

משרד האנרגיה הרחיב באחרונה באופן משמעותי את ההגנה על אזור תת ימי מול פלמחים ואשדוד, לאחר שהתגלו בו בתי גידול יחודיים. אולם, לפני כשלוש שנים ניתן רישיון לחיפושי גז ונפט באזור ארגוני סביבה מותחים ביקורת על משרד האנרגיה ומציינים שלמרות הרחבת ההגנה, המשרד תומך בהמשך הפעילות לחיפוש גז באזור. עמדתו מנוגדת להמלצות של ארגונים כמו סוכנות האנרגיה הבינלאומית, שלא לפתח מאגרי גז חדשים.

צפירי רינת, עמוד 8

25.7x30.26	2/2	8 עמוד	כותרת - הארץ	17/01/2022	80268878-7
כרוניקות של החברה להגנת הטבע והחברה להגנת הטב - 83364					

ההגנה על שטח ייחודי מול חוף פלמחים תורחב, אך משרד האנרגיה תומך בהפקת גז באזור

בשטח התת-ימי מצויים בתי גידול ייחודיים. לפני שלוש שנים ניתן רישיון לחיפושי גז באזור, וארגוני סביבה קוראים למנוע קידוחים במקום

צפירי רינת

בשטח המדובר קיימת תופעה גיאולוגית המכונה הפרעת פלמחים, ויש בו בעלי חיים ובתי גידול ייחודיים. משרד האנרגיה החליט להרחיב את ההגנה על האזור בעיקר מפני ההשפעות של הפעילות לחיפוש ולהפקה של גז ונפט, אבל ממשיך לתמוך בה. החברה להגנת הטבע טוענת שאין די בהגנה שמציע משרד האנרגיה ושיש להפוך את האזור לשמורת טבע, שבה לא תתאפשר כל פעילות הקשורה להפקת נפט וגז. לפני שלוש שנים העניק משרד האנרגיה רישיון לחברות אנרגיה לביצוע פעולות חיפוש נפט וגז בשטח ימי נרחב ממערב לארץ, בתחום המים הכלכליים של ישראל. המשרד הגדיר שטחים

רגישים מבחינה אקולוגית, שבהם לא תותר פעילות זו, על סמך סקר שנערך לפני כחמש שנים. ההגדרה חלה בין השאר על שטחים באזור הפרעת פלמחים, שהיא אזור עם מבנה יוצא דופן בגלל גלילי שה של קרקע קדומה בעומקים שבין 600 ל-1,300 מטרים. באזור הרישיון פועלת כיום רק חברת רה אחת, אנרג'יאן. החברה טרם התחילה בביצוע פעולות שעשויה להיות להן השפעה על הסביבה, כמו סקרים סייסמיים או קידוחים. בשנתיים האחרונות ביצעו חוקרים מאוניברסיטת חיפה והמכון לחקר ימים ואגמים מחקרים נוספים באזור, שבהם אספו מידע עדכני ברזולוציה גבוהה וערכו תצפיות ביולוגיות במרחב הימי שבהפרעת פלמחים ובסביבתה. משרד האנרגיה קיבל את המלצת החוקרים, שלפיה יש להגדיל פי 19 את השטח שבו בתי גידול ייחודיים שעליהם יש להגן. השטח המוגן בעקבות החלטת משרד האנרגיה הוא כ-330 קמ"ר, כשליש מהשטח של הפרעת פלמחים. משרד האנרגיה הודיע לחברת אנרג'יאן כי חל עליה איסור לקדוח במרחק הקטן מ-1,000 מטרים מהחוף. לחברות גם אסור להניח צינור במרחק הקטן מ-150 מטרים מגבול בתי הגידול שבהם מדובר. למרות ההחלטה על הרחבת ההגנה באזור, אפשר להמשיך לפתח את משאבי הגז הטבעי בשאר שטח הרישיון, שהיקפו הכולל הוא כ-1,600 קמ"ר.

שני כרישים שוחים מעל ביצי כרישים וקיפודי ים בהפרעת פלמחים, באפריל צילום: ד"ר מקסים רובין-בלום וד"ר יצחק מקובסקי

בתגובה: "החברה להגנת הטבע פרסמה כבר בשנת 2018, יחד עם אוניברסיטת חיפה, מסמך מקיף שסימן את מכלול בתי הגידול בהפרעת פלמחים כראוי לשימור בהיקף של מאות קמ"ר לצערנו, באותה עת משרד האנרגיה הכיר רק בשטח מוערי חיפוש גז במרחב רגיש זה. אנו מברכים על ההתקדמות וההכרה בהפרעת פלמחים כמרחב רגיש, בהיקף של מאות קמ"ר, ומדגישים כי הדרך היחידה להגן על האלמוגים והכרישים היא לא מץ מיידית את ההצעה להכריז על שמורת טבע נרחבת באזור, שבה ייאסרו לחלוטין פעילות דיג וקידוחים".

באזור בגלל פעילות החיפוש, אלא גם על המשך הקידום של הפקת דלק מאובנים בתקופה של התמודדות עם משבר האקלים. משרד האנרגיה לא שינה את עמדתו, שלפיה לישראל עדיין יש צורך בפיתוח משאבי גז, כדי לשמור על מקור אמין לאספקת אנרגיה. מהמשרד להגנת הסביבה נמסר בתגובה: "המשרד מברך על עדכון ההגנה על השטחים התת-ימיים באזור הקרוי הפרעת פלמחים על ידי משרד האנרגיה, מהלך שנעשה בתיאום עם רשות הטבע והגנים והמשרד להגנת הסביבה. צעד מיידי זה מחויב המציאות, לאור כוונות לפיתוח משאבים והנחת תשתיות גז באזור זה. המשרד והשרה להגנת הסביבה מקדמים הכרזה על אזור רים נרחבים בתחום זה, אשר הוכח כמכילים ערכי טבע נדירים ורגישים במיוחד, כשמורת טבע ימית באזור המים הכלכליים ופועלים יחד עם רשות הטבע והגנים על מנת לתת לאזור רגיש זה תוקף סטטוטורי של אזור ימי מוגן על כל משמעויותיו".

במידה שיהיה בעתיד מידע נוסף. אנחנו חושבים שצריך להגן על מה שצריך ולאפשר פיתוח מצד שני. האיזום על האזור לא קשור רים רק לפעילות לפיתוח מאגרי רי אנרגיה. יש באזור עדויות לכך שכבר היתה פגיעה כתוצאה מפעילות של ספינות דיג".

משרד האנרגיה אישר להגדיל את השטח המוגן, אך ברוב שטח בית הגידול ניתן לקדוח

בד"ר שהגיש למשרד האנרגיה מציין המכון לחקר ימים ואגמים שיש להמשיך בסריקות כדי לאתר אזורי רגישים נוספים שבהם עשויים להיות בין השאר אלמוגים. בימים אלה מפעילים החוקרים שיטה לזיהוי הממצאים בעומק הים, באמצעות מכשיר סונר חדיש. הענקת הרישיון לפעול לחיפוש נפט וגז באזור הפרעת פלמחים עוררה ביקורת נוקבת מצד ארגוני סביבה. הם מתחו ביקורת לא רק על הסיכון שנשקף לטבע

במחקרים נמצא שבית הגידול שבמערב הפרעת פלמחים התרחב, מכיוון שיש בו אוכלוסיית בעלי חיים, ובהם תולעים המתקיימות ממוזון שמייצרים הידקים בתהליך המכונה כימוסינתזה. בבתי גידול אלו יש נביעות טבעיות של גז מתאן, שממנו מפיקים החיידקים את המזון, ובריכות תמיחת שבהן ריכוז המלח גבוה יותר מריכוזו במי הים. באזור אזור יש גם אתר הט"ל של כרישים המותאמים לחיים בעומק הים ואזורים סלעיים נרחבים המתאימים להתישבות בעלי חיים ובהם אלמוגים. בתי גידול נוספים הורחבו בחלק שממוקם באזור מזרחי ודרומי יותר של הפרעת פלמחים. עבודת המחקר המהווה את בסיס הדו"ח בוצעה במימון חלקי של משרד האנרגיה ובהתבסס על הפלגות באוניית המחקר הלאומית בת גלים. "הסמכויות שלנו מאפשרות לנו לעדכן את השטחים המוגדרים רגישים", אומר אילן ניסים, מנהל אגף סביבה במינהל אוצרות הטבע של משרד האנרגיה. "בהחלט יש אפשרות שנרחיב אותם